Achtergrondnotitie 2023 overgangsjaar voor GLB en 7e APN

Per ingang van 1 januari 2023 is de overheid voornemens veel beleid ingrijpend te veranderen. Er heerst nog veel onduidelijkheid in de sector, beleid staat nog niet vast en het tijdspad voor de implementatie is te kort. Telers tasten nog in het duister naar wat de regels precies inhouden rondom het 7e Actieprogramma (7e APN), nieuwe GLB, aanvullende voorwaarden uit de derogatiebeschikking en het ANlb. Er is o.a. onduidelijkheid over:

- De breedte van de bufferstroken rondom percelen is onbekend. Het ministerie spreekt ondertussen over 3 meter en 5 meter breed langs ecologisch kwetsbare waterlopen en waterlichamen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW). Echter, op de website van RVO wordt gecommuniceerd over 2 meter en 5 meter. Daarnaast is het effect van deze maatregel niet onderbouwd.
- Er zou een wetenschappelijk leidraad worden opgesteld over de effectiviteit van de bufferstrookbreedte. Deze wetenschappelijke leidraad is nog niet vastgesteld.
- Voor het jaar 2023 heeft Nederland vanuit de Europese Commissie uitstel gekregen voor GLMC 7 & 8 (verplichte rotatie en 4% niet- productief). Hoe werkt deze vrijstelling door in de eco-regeling en ANlb?
- Er is discussie met de Europese Commissie over GLMC 6 (grond bedekt houden) en GLMC7 (vrijstellingen in de verplichte gewasrotatie).
- In de simulatietool voor het nieuwe **GLB** kunnen deelnemers berekenen wat het effect is van de eco-activiteiten op het bedrijf. In de tool zijn nog niet alle eco-regelingen verwerkt. Ook de regionale differentiatie - oftewel klei- of zandgrond – is niet opgenomen en kan een vertekend beeld geven.
- Er heerst nog grote onduidelijkheid over de gewaslijsten voor het **7e APN**, met in het bijzonder de lijst met winterteelten. Het maakt namelijk nogal wat uit of prei, peen, bonen, spinazie of kool gelden als wintergewas. Als een gewas niet wordt aangemerkt als wintergewas moet het voor 1 oktober geoogst zijn, dit geldt enkel voor zand- en lössgronden. Zowel telers als afnemers weten nu niet welke gewassen op de lijst met wintergewassen staan. Dat betekent voor afnemers dat productieplannen en contracten met Nederlandse telers nu niet te maken zijn. Ook voor het ruilen en huren van gronden gaat dit problemen opleveren. Later in het jaar schuiven met bouwplannen heeft tot gevolg dat gemaakte afspraken met inkooporganisaties en groentesnijders niet nagekomen kunnen worden.
- Het NSP moet nog ingediend worden, dit duurt naar verwachting nog 3 weken (13-9-22). Vervolgens duurt de goedkeuring door de Commissie 6-8 weken. Tot 1 december is er nog niet bekend of het NSP goedgekeurd is, terwijl de telers zich met ingang van 1 december wel moeten aanmelden.
- Daarbij komt dat de eerste gewassen voor volgend teeltseizoen alweer zijn gezaaid en bouwplannen, contracten, samenwerkingsovereenkomsten voor 2023 zijn gemaakt. Doordat dit allen nu al gebeurd is wordt het beleid voor overheidsinstanties onuitvoerbaar, er zullen zich namelijk veel uitzonderingen voordoen. Denk bijvoorbeeld aan het verschil in breedte van bufferstroken.
- Ondernemers zijn (nog) niet door de overheid geïnformeerd over het 7^{e} APN en de aanvullende voorwaarde. Er is via geen enkel kanaal informatie gedeeld terwijl er van boeren en tuinders wordt verwacht dat ze per 1-1-23 het beleid volgen.

Kortom: Van de boeren wordt verwacht dat ze op korte termijn een omslag maken in hun bedrijfsvoering terwijl dit praktisch onmogelijk is, terwijl de overheid er nog niet klaar voor is en beleid nog niet vaststaat De voorliggende maatregelen zijn nu praktisch niet uitvoerbaar, onduidelijk of nog niet vastgelegd in beleid.

Het is onontkoombaar dat er voor de volgende vier middelvoorschriften een overgangsjaar komt:

- ➔ **7e APN:** Vanggewassen op zand en löss: vanggewas na de hoofdteelt op alle zand en löss percelen, behalve bij winterteelten. Omdat de eerste gewassen voor volgend seizoen in de grond zitten, is het te laat om nog veranderingen door te voeren in het beleid rondom de 1 oktobermaatregel. Deze maatregel kan daarom pas per 2024 worden ingevoerd. Bouwplannen zijn immers gemaakt.

- ➔ **7e APN:** Teeltvrije zone: 5 meter brede zone bij ecologisch kwetsbare waterlopen en KRW-waterlichamen. 2 meter brede zone bij overige watervoerende wateren. Met een maximum van 5% per perceel;
- ➔ **7e APN:** De datum voor het verlaten van de start van het bemestingsseizoen. In het 7e AP is opgenomen dat de eerste uitrijdatum voor drijfmest en dunne fractie op bouwland verschuift van 15 februari naar 15 maart.
- ➔ **GLB/NSP:** Verlaag de drempel voor het nieuwe GLB om boeren en tuinders in staat te stellen deel te nemen. Verlaag de vereiste van het aantal punten per hectare van 5 naar 3. Doel is om de eco-regeling in 2023 toegankelijker en eenvoudiger te maken. Daarnaast is flexibel omgaan met de regels essentieel. Zie 2023 als een leerjaar, handel naar omstandigheden en kort ondernemers niet op premies.